

KANCELARIA
SENATU

BIURO ANALIZ,
DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Opinia
w sprawie założeń
makroekonomicznych
do projektu ustawy
budżetowej na rok 2024

Opinie
i ekspertyzy

OE-489

WARSZAWA 2024

Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji zamawia opinie, analizy i ekspertyzy sporządzone przez specjalistów reprezentujących różne punkty widzenia. Wyrażone w materiale opinie odzwierciedlają jedynie poglądy autorów. Korzystanie z opinii i ekspertyz zawartych w tym zbiorze bez zezwolenia Kancelarii Senatu dopuszczalne wyłącznie w ramach dozwolonego użytku w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880 ze zm.) i z zachowaniem wymogów tam przewidzianych. W pozostałym zakresie korzystanie z opinii i ekspertyz wymaga każdorazowego zezwolenia Kancelarii Senatu.

© Copyright by Kancelaria Senatu, Warszawa 2024

Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji
Dyrektor – Agata Karwowska-Sokolowska
tel. 22 694 94 32, fax 22 694 94 28,
e-mail: Agata.Karwowska-Sokolowska@senat.gov.pl

Wicedyrektor – Danuta Antoszkiewicz
tel. 22 694 93 21,
e-mail: Danuta.Antoszkiewicz@senat.gov.pl

Dział Analiz i Opracowań Tematycznych
tel. 22 694 95 33, fax 22 694 94 28
Redaktor prowadzący – Michał Gawryjolek

Opracowanie graficzno-techniczne
Centrum Informacyjne Senatu
Dział Wydawniczy

Kancelaria Senatu
styczeń 2024

Dr hab. Maciej Cieślukowski, Profesor UEP
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Instytut Finansów
Katedra Finansów Publicznych

Opinia

w sprawie założeń makroekonomicznych do projektu ustawy budżetowej na rok 2024

Założenia makroekonomiczne do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 zostały określone w uzasadnieniu do ustawy budżetowej na rok 2024 (uzasadnienie). Scenariusz obejmuje charakterystykę założeń makroekonomicznych, ogólną projekcję sytuacji gospodarczej kraju w latach 2025-2027 oraz analizę głównych czynników ryzyka wybranego scenariusza. W opracowaniu (scenariuszu) wykorzystano aktualne w danym czasie i najważniejsze opracowania Komisji Europejskiej (KE), Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW), Narodowego Banku Polskiego (NBP) oraz informacje zawarte na platformie Refinitive.

I. Charakterystyka założeń makroekonomicznych

Wyróżniono siedem głównych założeń makroekonomicznych. Przedstawiono je w tabeli 1 wraz z wykorzystanymi wskaźnikami ekonomicznymi.

1. Otoczenie zewnętrzne

Gospodarka UE

W projekcie budżetu odniesiono się wyłącznie do ogólnej sytuacji gospodarczej w UE mierzonej dynamiką PKB. Zakłada się, że w 2024 roku,

Tabela 1. Wskaźniki przyjęte do założeń makroekonomicznych w 2024 roku w scenariuszu krajowym i w alternatywnych źródłach

Wskaźnik	Scenariusz krajowy	KE	MFW	Refinitive (mediana)	NBP
Otoczenie zewnętrzne					
Wzrost PKB dla UE	1,3%	-	-	-	-
Produkt Krajowy Brutto					
Produkt Krajowy Brutto	3,0%	2,7%	2,4%	2,7%	2,9%
Popyt zagregowany					
Wzrost konsumpcji prywatnej	3,3%	2,1%	2,5%	-	-
Wzrost popytu krajowego	3,1%	2,5%	2,2%	-	-
Wzrost inwestycji ogółem	4,4%	3,8%	3,3%	-	-
Wzrost eksportu	3,6%	2,6%	2,8%	-	-
Wzrost importu	3,9%	2,5%	2,5%	-	-
Bilans płatniczy					
Saldo obrotów bieżących	0,0%	1,0%	-2,1%	-	-
Rynek pracy					
Wzrost zatrudnienia	1,2%	0,3%	-	-	-
Stopa bezrobocia	5,2%*	2,8%**	3,5%***	-	-
Wzrost przeciętnego wynagrodzenia	9,8%	8,8%	8,5%	-	-
Inflacja					
Inflacja	6,6%	6,2%	6,2%	5,7%	4,6%
Stopa procentowa i kursy walutowe					
Stopa procentowa	-	-	-	-	5,25%
Kurs EUR/PLN	-	-	-	-	4,45
Kurs USD/PLN	-	-	-	-	4,08

Źródło: opracowano na podstawie uzasadnienia, *European Economic Forecast, Autumn 2023; Republic of Poland, IMF Country Report No. 23/189.*

* bezrobocie rejestrowane.

** Eurostat.

*** według BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności GUS).

po słabszych 3 kwartałach roku 2023, średni PKB dla całej UE wzrośnie o 1,3%. Założenie przyjęto na podstawie prognozy Komisji Europejskiej (KE) z listopada 2023 roku (*European Economic Forecast, Autumn 2023*). Wzrost PKB wynika głównie z prognozowanej wyższej dynamiki popytu, stabilnego rynku pracy i wyraźnie niższej inflacji. Na tej podstawie

zakłada się poprawę aktywności gospodarczej polskich przedsiębiorstw i wzrost eksportu.

Biorąc pod uwagę relacje gospodarcze kraju wyłącznie z UE takie optymistyczne założenie jest poprawne. Tym bardziej, że w Niemczech, głównym partnerze handlowym Polski, przewiduje się w 2024 roku dodatni wzrost PKB (o 0,8%), po odnotowaniu spadku PKB o -0,3% w 2023 roku.

Gospodarka globalna

W analizie otoczenia zewnętrznego pominięto jednak globalne otoczenie gospodarcze, otoczenie polityczne i warunki klimatyczne. Czynniki te mają obecnie istotny wpływ na kształtowanie warunków działalności przedsiębiorstw, gospodarstw domowych oraz sektora finansów publicznych. **Uwzględniając jednak nawet te czynniki, optymizm w zakresie wzrostu aktywności gospodarczej w kraju w 2024 roku można utrzymać.**

Największe gospodarki na świecie przewidują w 2024 roku mniejszy wzrost PKB w porównaniu z rokiem 2023. Jedynie UE i kraje Bliskiego Wschodu oraz Afryki Północnej (MENA) zgodnie z prognozami odnotują większy wzrost PKB (tabela 2). KE przewiduje tym samym, że wymiana gospodarcza z resztą świata nie będzie w istotny sposób wpływać na PKB UE w 2024 roku, natomiast kluczowym czynnikiem ma być wzrost popytu wewnętrznego wynikający z realnego wzrostu płac.

Tabela 2. Prognoza realnego wzrostu PKB w wybranych państwach na świecie w latach 2023 – 2025 (w %)

Kraje	2023	2024	2025
Brazylia	2,8	1,6	1,8
Chiny	5,2	4,6	4,6
Indie	6,6	6,1	6,5
Japonia	1,9	0,8	0,6
MENA	2,3	3,3	3,5
Rosja	2,0	1,6	1,6
Stany Zjednoczone	2,4	1,4	1,8
UE	0,6	1,3	1,7
Wielka Brytania	0,6	0,5	1,3
Świat	3,1	2,9	3,2

Źródło: opracowano na podstawie *European Economic Forecast, Autumn 2023*.

Warto również zaznaczyć, że spowolnienie największych gospodarek świata nie wpłynie bezpośrednio w istotny sposób na kształtowanie się PKB kraju. Wynika to z faktu, że znaczenie eksportu z Polski do krajów spoza UE jest relatywnie niewielkie, np. w 2022 roku eksport do Chin stanowił zaledwie 1,0% wartości eksportu ogółem.

Otoczenie polityczne

Otoczenie polityczne tworzą obecnie dwa główne czynniki: wojna w Ukrainie oraz konflikt na Bliskim Wschodzie.

Gospodarcze skutki wojny Rosji z Ukrainą pozostają wysoce niepewne i zależą od jej ewolucji (European Economic Forecast, Autumn 2023). Niemniej ogólne oddziaływanie gospodarcze Ukrainy na Polskę jest do tej pory oceniane pozytywnie. Po pierwsze, wojna w 2022 roku i w pierwszej połowie 2023 roku nie zniechęciła przedsiębiorstw do inwestycji rzeczowych na terenie Europy Środkowo-Wschodniej. Po drugie, co prawda bilans handlowy Polski z Ukrainą jest ujemny, jednak eksport do Ukrainy z niewielkimi wahaniami sukcesywnie rośnie od grudnia 2021 roku. Pod koniec 2022 roku eksport ten wynosił około 2% wartości eksportu Polski ogółem (Republic of Poland, IMF Country Report No. 23/189). Po trzecie, w Polsce znalazło schronienie około 1 mln osób z Ukrainy, 48% z nich stanowią dzieci i osoby starsze, a 39% kobiety w wieku produkcyjnym (Republic of Poland, IMF Country report No. 23/189). Pozwoli to na zachowanie względnej równowagi na rynku pracy w 2024 roku. Po czwarte, wyraźnie wzrastają w Polsce nakłady inwestycyjne w przemyśle zbrojeniowym, co poprawia obronność kraju. W końcu, KE nadal podtrzymuje przewidywany termin rozpoczęcia odbudowy gospodarki ukraińskiej na przełomie lat 2024 i 2025 (European Economic Forecast, Autumn 2023). Polskie przedsiębiorstwa powinny mieć realny udział w tym procesie.

Konflikt na Bliskim Wschodzie wywołany atakiem Hamasu na Izrael w dniu 7 października 2023 roku, a także eksplozja gazu ziemnego w instalacji Baltic Pipe pomiędzy Estonią a Finlandią 8 października 2023 roku¹ (prawdopodobnie było to celowe wysadzenie rury) spowodowały krótkotrwały wzrost cen ropy i niewielki wzrost cen gazu (European Economic Forecast, Autumn 2023, s. 21). W 2024 roku cenę ropy planuje się na poziomie ceny z sierpnia 2023, tj. 80 EUR za baryłkę ropy Brent. Cena gazu powinna utrzymać się na poziomie 50 EUR/

1 Possible explosion to blame for major gas pipeline leak in Baltics, say experts | Upstream Online

MWh. Warto również zaznaczyć, że kraje MENA odnotowują w 2024 roku, jako nieliczne na świecie, większy wzrost PKB niż w roku 2023 (tabela 2). Największe gospodarki na świecie zainteresowane są złagodzeniem konfliktu, więc zakłada się, że jeżeli nie dojdzie do eskalacji, to nie powinien on mieć istotnego wpływu na ceny surowców.

Warunki klimatyczne

Dostosowanie się do zmian klimatycznych będzie sprzyjać rozwojowi gospodarstwu Polski w 2024 roku. Przejawia się to głównie w restrukturyzacji technologicznej sektora przemysłowego w kierunku zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Wiele z tych inwestycji ma być dofinansowanych z funduszy unijnych w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO) oraz w ramach programu Fit for 55. „Zielone” inwestycje w przedsiębiorstwach miały do tej pory istotny wpływ na utrzymanie poziomu inwestycji w UE ogółem w okresie trwania wojny w Ukrainie.

2. Produkt Krajowy Brutto

W uzasadnieniu założono wzrost PKB w Polsce w 2024 roku na poziomie 3%. Jest on nieznacznie wyższy od mediany prognoz rynkowych (2,7%, Refinitiv, XI '23), prognozy KE (2,7%, European Economic Forecast, Autumn 2023) i prognozy NBP (2,9%, Raport o inflacji, XI '23). MFW prognozuje dla Polski wzrost PKB w 2024 roku na poziomie 2,4% przy założeniu względnej stagnacji sytuacji w Ukrainie (Republic of Poland, IMF Country Report No. 23/189). Kluczowym czynnikiem wzrostu PKB ma być prywatna konsumpcja, wywołana wzrostem realnych płac, wzrostem świadczeń socjalnych i spadkiem inflacji (European Economic Forecast, Autumn 2023).

W uzasadnieniu niezbyt obszernie wyjaśniono przyjęcie wskaźnika PKB na poziomie 3%. Wydaje się on nieco optymistyczny w relacji do prognoz KE, MFW i NBP.

3. Zagregowany popyt

W uzasadnieniu trafnie zdiagnozowano czynniki wzrostu zagregowanego popytu w 2024 roku, chociaż wszystkie zakładane wskaźniki dynamiki poszczególnych komponentów popytu są bardziej optymistyczne od wskaźników określonych przez KE i MFW (tabela 3).

Tabela 3. Wybrane wskaźniki wzrostu popytu zagregowanego w Polsce w 2024 roku

Wskaźnik	Scenariusz krajowy	KE	MFW
Wzrost konsumpcji prywatnej	3,3%	2,1%	2,5%
Wzrost konsumpcji publicznej	-	3,5%	4,1%
Wzrost popytu krajowego	3,1%	2,5%	2,2%
Wzrost inwestycji ogółem	4,4%	3,8%	3,3%
Wzrost eksportu	3,6%	2,6%	2,8%
Wzrost importu	3,9%	2,5%	2,5%

Źródło: opracowano na podstawie uzasadnienia; European Economic Forecast, Autumn 2023; Republic of Poland, IMF Country Report No. 23/189.

Przewiduje się, że głównym czynnikiem wzrostu popytu będzie wzrost konsumpcji prywatnej. Ten z kolei wynika z:

- dobrej sytuacji na rynku pracy (stopa bezrobocia wyniesie około 3%),
- wzrostu transferów budżetowych (podwyższenie świadczenia socjalnego „500+” do 800 zł, indeksacja świadczeń emerytalnych),
- podwyżki płacy minimalnej,
- spadku inflacji.

W uzasadnieniu zakłada się jednak, że konsumpcja prywatna wzrośnie w 2024 roku o 3,3%, podczas gdy KE przewiduje wzrost prywatnych wydatków konsumpcyjnych na poziomie 2,1%. KE przewiduje również istotny wzrost wydatków publicznych w wysokości 3,5%. Wzrost konsumpcji krajowej ogółem (prywatnej i publicznej) będzie stanowić 92,6% wzrostu PKB. Według prognozy MFW konsumpcja prywatna wrośnie o 2,5%.

Kolejnym istotnym czynnikiem wzrostu popytu będą inwestycje. Wzrost inwestycji będzie wynikać m.in. z wyraźnego wzrostu wydatków na obronność, rozpoczęcia realizacji przedsięwzięć w ramach KPO oraz rozpoczęcia realizacji projektów dofinansowanych z funduszy UE w ramach okresu programowania 2021 – 2027. Warto również podkreślić, że istotne znaczenie będą miały przy tym inwestycje w sektorze przemysłowym w kierunku ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W uzasadnieniu przewiduje się, że inwestycje ogółem wzrosną w 2024 roku o 4,4%, natomiast KE przewiduje ten wzrost na poziomie 3,8%. Największą dynamiką będą charakteryzowały się rzeczowe inwestycje prywatne (4,9%). MFW przewiduje wzrost inwestycji ogółem na poziomie 3,3%.

Popyt zagregowany jest również kreowany przez bilans handlu zagranicznego. Długofalowy wzrost konkurencyjności i innowacyjności

polskich przedsiębiorstw na wspólnym europejskim rynku przyczynia się do poprawy bilansu handlowego kraju. Jeszcze w latach 2021 i 2022 odnotowano w Polsce ujemny bilans handlowy mierzony procentowym udziałem w PKB, odpowiednio -1,3% i -3,7% (European Economic Forecast, Autumn 2023). W uzasadnieniu przewiduje się, że w 2024 roku bilans handlowy kraju poprawi się. Przewiduje się, że wzrost eksportu wyniesie 3,6%, a wzrost importu wyniesie 3,9%. **Prognozy te są nieco rozbieżne z prognozą KE, która przewiduje wzrost eksportu o 2,6% oraz wzrost importu o 2,5%. Bilans handlowy Polski powinien wynieść 0,5% PKB (European Economic Forecast, Autumn 2023).** Prognozy MFW w tym zakresie są podobne do KE (tabela 3).

4. Bilans płatniczy

Generalnie elementy bilansu płatniczego zostały zidentyfikowane poprawnie, jednak występują różnice w dynamice tych elementów pomiędzy prognozami przedstawionymi w uzasadnieniu, KE oraz MFW.

Bilans płatniczy stanowi wartość wszystkich transakcji ekonomicznych krajowych podmiotów z zagranicą. Pokazuje więc relację krajowej gospodarki ze światem. Bilans płatniczy obejmuje rachunek obrotów bieżących, rachunek obrotów kapitałowych oraz rachunek zmian rezerw rządowych. Największe znaczenie mają te dwa pierwsze rachunki.

W scenariuszu krajowym w 2024 roku przewiduje się saldo obrotów bieżących na poziomie 0,0% PKB. Rząd przewiduje przy tym większą dynamikę importu (3,9%) niż eksportu (3,6%). Prognoza KE jest nieco odmienna (European Economic Forecast, Autumn 2023). Saldo obrotów bieżących ma wynosić 1,0% PKB i będzie to spowodowane m.in. dynamiką eksportu (2,6%) większą od dynamiki importu (2,5%). Z kolei według prognozy MFW saldo obrotów bieżących ma wynosić -2,1% PKB.

W założeniach słusznie prognozuje się zwiększony napływ do kraju kapitału długookresowego, tj. inwestycji bezpośrednich nierezydentów oraz europejskich funduszy, zarówno w ramach KPO, jak i programów operacyjnych na lata 2021-2027. Czynniki te poprawiają saldo obrotów kapitałowych Polski z innymi krajami.

5. Rynek pracy

W tym założeniu odniesiono się zarówno do sytuacji na rynku pracy, jak i wynagrodzeń w gospodarce. **Prawidłowo przy tym zidentyfikowano**

Tabela 4. Wybrane wskaźniki opisujące rynek pracy w Polsce w 2024 roku

Wskaźnik	Scenariusz krajowy	KE	MFW
Wzrost zatrudnienia	1,2%	0,3%	-
Stopa bezrobocia	5,2%*	2,8%**	3,5%***
Wzrost przeciętnego wynagrodzenia	9,8%	8,8%	8,5%

Źródło: opracowano na podstawie uzasadnienia, *European Economic Forecast, Autumn 2023; Republic of Poland, IMF Country Report No. 23/189*.

* bezrobocie rejestrowane.

** Eurostat.

*** według BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności GUS).

tendencje w kształtowaniu się rynku pracy i wynagrodzeń. Scenariusz krajowy zawiera bardziej optymistyczne wskaźniki od projekcji KE i MFW, przy czym wyraźna różnica w wartościach wskaźnika bezrobocia wynika z odmiennej definicji bezrobocia stosowanej przez Eurostat (tabela 4).

W scenariuszu trafnie zakłada się, że przewidywany wzrost PKB pociągnie za sobą wzrost popytu na pracę. Zatrudnienie ma więc wzrosnąć o 1,2%. KE przewiduje ten wzrost na wyraźnie niższym poziomie 0,3% (*European Economic Forecast, Autumn 2023*). Stopa bezrobocia w Polsce pozostaje przy tym jedną z najniższych w UE.

Przewiduje się jednocześnie wyraźny wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto o 9,8%. Wzrost ten wynika z wielu podwyżek wynagrodzeń w sferze budżetowej oraz relatywnie wysokiego wzrostu płacy minimalnej. W rezultacie wzrost przeciętnego wynagrodzenia będzie przewyższał prognozowaną inflację o ok. 3,0 p.p. KE oraz MFW przewidują wzrost tego wynagrodzenia na niższym poziomie (tabela 4).

Z obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 4 grudnia 2023 roku (M. P. z 2023 r. poz. 1342) wynika, że w 2024 roku kwota prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia wyniesie 7824 zł. Oznacza to wzrost wynagrodzenia w porównaniu z rokiem poprzednim aż o 12,8%.

6. Inflacja

Według scenariusza krajowego w 2024 roku inflacja wyniesie 6,6%. **Przedstawiona dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych mieści się w przedziale prognoz rynkowych.** Jest nieznacznie wyższa od mediany prognoz rynkowych (5,7%, Refinitiv, XI '23) i prognozy KE (6,2%, *European Economic Forecast, Autumn 2023*), a także wyraźnie wyższa

od prognozy NBP (4,6%, Raport o inflacji, XI '23). MFW przewiduje inflację na poziomie 6,2%. W scenariuszu krajowym słusznie podkreślono, że niepewność co do prognoz inflacji pozostaje wysoka. Kluczowym czynnikiem dla kształtowania się inflacji w 2024 roku będą zmiany cen żywności i surowców energetycznych na rynkach światowych. Co prawda KE przewiduje stabilne ceny gazu i ropy w 2024 roku, jednak będą one w dużej mierze zależęć od rozwoju sytuacji w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie.

7. Stopy procentowe i kurs walutowy

W scenariuszu krajowym stopę procentową przyjęto na poziomie prognozowanej stopy referencyjnej NBP na koniec 2024 roku w wysokości 5,25%. Na potrzeby prognozy przyjęto również założenie techniczne o zamrożeniu kursów walutowych w horyzoncie prognozy – kurs euro w złotych (EUR/PLN) na poziomie 4,45, a kurs dolara amerykańskiego w złotych (USD/PLN) na poziomie 4,08. **Założenia od strony metodycznej są poprawne, z tym że nie podano dlaczego przyjęto akurat takie kursy walut.**

II. Lata 2025 - 2027

Scenariusz zakłada utrzymanie się trendów ekonomicznych rozpoczętych w 2024 roku. W każdym roku wzrost PKB wyniesie ponad 3,0% i będzie utrzymany konsumpcją prywatną oraz inwestycjami publicznymi w obronność oraz inwestycjami finansowanymi z funduszy UE. Przewiduje się również niewielki dodatni bilans handlowy. Wzrostowi gospodarstwu ma sprzyjać rozluźnienie polityki monetarnej. Na niewielki spadek dynamiki PKB pod koniec 2027 roku będzie miał wpływ spadek inwestycji związany z zakończeniem KPO.

Scenariusz przewiduje dalszą stabilizację rynku pracy. Wyraża się to w utrzymaniu niskiej stopy bezrobocia oraz niewielkiego wzrostu zatrudnienia. Zakłada się również realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w tempie wzrostu wydajności pracy (2,5% - 3,0%).

W badanym okresie założono dalszy spadek inflacji z 4,1% w 2025 do 2,5% w 2027 roku.

Przyjęte założenia są generalnie zgodne z prognozami KE oraz MFW. Kluczowymi czynnikami wzrostu gospodarczego w kraju mają być wzrost popytu prywatnego, wzrost inwestycji na obronność oraz

inwestycji finansowanych z unijnych funduszy, stabilny rynek pracy z efektywnym zatrudnieniem uchodźców z Ukrainy oraz niska inflacja. Jednak taki scenariusz jest możliwy przy relatywnie stabilnej sytuacji w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie.

III. Czynniki ryzyka

W uzasadnieniu generalnie poprawnie zidentyfikowano czynniki ryzyka dla przyjętego scenariusza makroekonomicznego. Czynniki te w większej części pokrywają się z czynnikami wskazanymi przez KE i MFW. Do tych czynników zaliczono:

- niepewność wzrostu unijnej gospodarki w obliczu osłabienia wzrostu gospodarczego w krajach, które są największymi partnerami handlowymi UE. W Chinach wzrasta ryzyko spowolnienia gospodarczego wynikającego z pogorszenia koniunktury na rynku nieruchomości i związanego z tym wzrostu zadłużenia. Z kolei Stany Zjednoczone borykają się z wysoką inflacją i utrzymująca się w dłuższym okresie restrykcyjna polityka pieniężna może ograniczyć popyt przedsiębiorstw i gospodarstw domowych,
- niepewność kształtowania się cen i inflacji w obliczu niestabilnej sytuacji politycznej w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie. W przypadku przedłużających się i zaostrzających się konfliktów możliwy jest odpływ inwestorów zagranicznych z regionu Europy Środkowo-Wschodniej oraz wzrost niepewności wśród konsumentów i przedsiębiorstw, co przekłada się negatywnie na krajową konsumpcję i inwestycje. Eskalacja konfliktów prawdopodobnie doprowadziłaby również do wzrostu cen surowców na rynkach światowych powyżej cen przyjętych w prognozie, a tym samym do wyższej stopy inflacji. W szczególności dotyczy to cen surowców energetycznych oraz niektórych produktów rolnych,
- niewystarczająca podaż pracy. W scenariuszu założono umiarkowany spadek podaży pracy z uwagi na zmiany demograficzne. W ostatnich latach niedobór podaży pracy był rekompensowany w dużej mierze migracją siły roboczej z Ukrainy. Obecnie istnieje duża niepewność co do skali tych migracji w kolejnych latach.

W scenariuszu nie uwzględniono natomiast ryzyka związanego ze zmianami klimatycznymi. Ryzyko to zostało uwypuklone zarówno w prognozie KE i MFW. Ryzyko to dotyczy także gospodarki polskiej. Skutkiem opóźnień w dostosowaniu się do zmian klimatycznych będą wysokie koszty gospodarcze, m.in. w postaci strat w przyrodzie,

infrastrukturze, budownictwie mieszkaniowym, kapitale produkcyjnym i zakłóceniach w działalności gospodarczej. Zakłada się, że nie można całkowicie uniknąć negatywnych skutków, ale można je minimalizować przez szybsze działania dostosowawcze (FIT for 55).

Podsumowanie

W scenariuszu przyjęto siedem założeń makroekonomicznych, określono ogólne tendencje w rozwoju gospodarczym kraju w latach 2025 – 2027 oraz zidentyfikowano czynniki ryzyka. W opracowaniu wykorzystano kluczowe i aktualne w danym czasie materiały KE, MFW, NBP oraz dane platformy Refinitive.

Przyjęte w scenariuszu założenia makroekonomiczne oraz zdiagnozowane w nich tendencje są generalnie poprawne i pokrywają się z prognozami KE i MFW. Liczba i rodzaj wskaźników są odpowiednie do badanych zjawisk. Przyjęte wskaźniki okazały się jednak bardziej optymistyczne od wskaźników prognozowanych przez KE i MFW. W zasadzie jedynie prognozy PKB i inflacji przedstawiono w szczegółowym porównaniu z alternatywnymi prognozami (KE, MFW, NBP i Refinitive). W przypadku pozostałych założeń źródła lub metody prognozy nie zostały jasno określone. Generalnie nie uzasadniono w wystarczający sposób przyjęcia wyższych wskaźników od wskaźników zawartych w alternatywnych prognozach. W analizie nie wskazano też, nawet w ogólnym ujęciu, w jaki sposób przyjęte założenia i wskaźniki wpływają na podstawowe kategorie planowanego budżetu (dochody, wydatki, itp.).

W otoczeniu zewnętrznym uwzględniono jedynie prognozowany stan gospodarki UE mierzony dynamiką PKB. Unia Europejska jest oczywiście najważniejszym partnerem gospodarczym Polski, jednak pewien wpływ na sytuację gospodarczą kraju, szczególnie w obecnych latach, mają (lub mogą mieć) dodatkowe czynniki. Należy wśród nich wyróżnić: utrzymującą się wojnę w Ukrainie, nowy konflikt na Bliskim Wschodzie, prognozowany w 2024 roku spadek dynamiki PKB w największych gospodarkach na świecie (np. w Chinach i Stanach Zjednoczonych), a także zmiany klimatyczne. Czynniki te powinny być brane pod uwagę w badaniu otoczenia krajowej gospodarki.

Prognoza sytuacji gospodarczej kraju w latach 2025 – 2027 jest poprawna i jest zgodna z prognozami KE i MFW. W badanych latach przewiduje się dynamikę wzrostu gospodarczego z pewnymi wahaniami, ale na poziomie powyżej 3% w każdym roku. Wzrost gospodarczy będzie napędzany krajowym popytem, inwestycjami w obronność i inwestycjami

finansowanymi z funduszków UE. Wzrostowi będzie sprzyjać malejąca inflacja oraz stabilny rynek pracy zasilany pracownikami z Ukrainy.

Większość czynników ryzyka rozwoju polskiej gospodarki została poprawnie zdiagnozowana i uzasadniona. Do tych czynników zaliczono: niepewność w utrzymaniu wzrostu gospodarczego UE, niepewność w kształtowaniu się cen i inflacji oraz ryzyko niewystarczającej podaży pracy. Czynniki te w dużej mierze zależą od kształtowania się sytuacji w Ukrainie i jej wpływu na ceny surowców energetycznych i produktów rolnych.

W analizie czynników ryzyka pominięto jednak dwa ważne aspekty, tj. konflikt na Bliskim Wschodzie oraz zmiany klimatyczne. Eskalacja konfliktu na Bliskim Wschodzie może przełożyć się na wzrost cen surowców energetycznych. Konsekwencje gospodarcze i działania zapobiegawcze państwa mogą być podobne do tych, które miały miejsce po wybuchu wojny w Ukrainie. Z kolei rezultatem opóźnienia w dostosowaniu gospodarki do zmian klimatycznych będzie wzrost kosztów m.in. w postaci strat w przyrodzie i majątku. Czynniki te należy uwzględnić, tak w prognozowaniu otoczenia gospodarczego, jak i analizie ryzyka.

Spis treści

I.	Charakterystyka założeń makroekonomicznych	3
1.	Otoczenie zewnętrzne	3
	Gospodarka UE	3
	Gospodarka globalna.	5
	Otoczenie polityczne	6
	Warunki klimatyczne	7
2.	Produkt Krajowy Brutto.	7
3.	Zagregowany popyt.	7
4.	Bilans płatniczy	9
5.	Rynek pracy	9
6.	Inflacja	10
7.	Stopy procentowe i kurs walutowy.	11
II.	Lata 2025 - 2027	11
III.	Czynniki ryzyka	12
	Podsumowanie	13

